VIKIPEEDIA

Adnjamathanha keel

See artikkel vajab toimetamist. *(November 2013)*
Palun aita artiklit toimetada (https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Adnjamathanha_keel&action=edit). (Kuidas ja millal see märkus eemaldada?)

Adnjamathanha keel (ka **jandali keel**, **binbarnija keel**, **nuralda keel,** inglise keeles *Adnyamathanha*) on keel, mida kõnelevad adnjamathanhad Lõuna-Austraalias.

adnjamathanha keel	
Kõneldakse	Austraalias
Piirkonnad	Lõuna-Austraalia, Nepabunna, Flindersi mäeahelik,
Kokku kõnelejaid	140 (2016)[1]
Keelesugulus	Austraalia keeled, pama-njunga keeled, Edela-Yura alarühm [2]
Keelekoodid	
ISO 639-3	adt

Sisukord

Piirkond
Kõnelejate arv
Põhiarvsõnad
Häälikud
Süntaks
Keelenäited
Kirjaviis
Keeleteaduslikult huvitavat
Viited

Piirkond

Adnjamathanha keelt kõneldakse Flindersi mäeaheliku piirkonnas Nepabunnas Lõuna-Austraalias.[3]

Kõnelejate arv

2006. aasta seisuga oli kõnelejaid järele jäänud umbes 110.[4] Uusimad andmed keele kohta pärinevad 2016. aastast ja nende kohaselt on kõnelejaid järele jäänud umbes vaid 140, seega on tegu peaaegu väljasurnud keelega.

Põhiarvsõnad

Teadaolevalt on adnjamathanha keeles vaid neli põhiarvsõna.[5]

Põhiarvsõnad 1–4

upmanaka	üks
alpili	kaks
ulpar^inha	kolm
ubmomurra	neli

Häälikud

Konsonandid									
Klusiilid	*p*	–	*th*	*t*	*rn*	ty	–	*k*	
Helitud klusiilid	–	*v*	*dh*	*d*	*rd*	–	–	*g*	
Frikatiivid	–	*f*	*th*	*s*	–	*sh*	–	–	*h*
	–	*b*	*th*	*s*	–	*s*	–	–	–
Nasaalsed	*m*	–	*nh*	*n*	*rn*	*ny*	–	*ng*	–
Lateraalid	–	–	*lh*	*l*	*rl*	*ly*	–	–	–
Värihäälikud (tremulandid)	–	–	–	*rr*	*r*	–	–	–	–
Poolvokaalid	*w*	–	–	–	–	*y*	–	–	–

Vokaalid				
Lühikesed	*a*	*i*	*u*	
Pikad	*aa*	***ii***	*uu*	
Diftongid	***ai***	*au*	***ui***	*iu*

Süntaks

Adynyamathanha keeles puudub kindel sõnajärg.[6]

Keelenäited

Nhangka warntu? – Kuidas sul läheb?

Nhangka nhina? – Kuidas sul läheb?

Ngai althaaltha – vastus küsimusele *nhangka nhina*?[7]

Kirjaviis

Adnjamathanha keel kasutab ladina tähestiku lihtsustatud kirjaviisi, kust on eemaldatud üleliigsed tähed ja sümbolid. Samas on keeles aga väga keeruline personaalsete asesõnade süsteem: võimalik on kasutada 10 erinevat viisi ütlemaks "sina ja mina" ning iga viisi kasutus oleneb sellest, milline suhe on kõneleja ja kuulaja vahel.[6]

Keeleteaduslikult huvitavat

- Ainukene sõnaraamat adnjamathanha keele kohta on välja antud 1992. aastal ning see koosneb umbes 1600 sõnast.[6]
- On olemas 8-minutiline animafilm adnjamathanha keeles, mis kannab pealkirja "Wadu Matydi".[8]
- Keele säilitamiseks kasutatakse mitmesuguseid meetmeid: näiteks adnjamathanha naiskoor laulab traditsioonilisi laule täielikult adnjamathanha keeles. Samuti õpetatakse seda keelt paljudes koolides ning 2009. aastaks õppis seda üle 1000 lapse. 2007. aastal anti välja Lily Neville'i kirjutatud käsikirjaline brošüür pealkirjaga "Adnyamathanha Ngawarla".[6]

Viited

1. http://stat.data.abs.gov.au/Index.aspx?DataSetCode=ABS_C16_T09_SA
2. [1] (http://www.ethnologue.com/subgroups/yura)
3. [2] (http://www.eki.ee/knab/lgv/aup.htm)
4. [3] (https://www.ethnologue.com/language/adt)
5. [4] (http://www.zompist.com/aust.htm)
6. [5] (http://www.mobilelanguageteam.com.au/languages/about/adnyamathanha)
7. "Greetings in more than 2800 languages" (http://users.elite.net/runner/jennifers/Greetings%20A.htm#Adynyamathanha). Vaadatud september, 2013. Inglise keeles.
8. [6] (http://vishusproductions.com/wadu-matydi/)

Pärit leheküljelt "https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Adnjamathanha_keel&oldid=5549617"

Selle lehekülje viimane muutmine: 17:29, 2. veebruar 2020.

Tekst on kasutatav vastavalt Creative Commonsi litsentsile "Autorile viitamine + jagamine samadel tingimustel"; sellele võivad lisanduda täiendavad tingimused. Täpsemalt vaata Wikimedia kasutamistingimustest.